

УПОВНОВАЖЕНИЙ Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

Міністру юстиції України
Денису МАЛЮСЬЦІ

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», під час виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради з прав людини виявлено порушення прав людини у діяльності Харківської міської медичної частини № 27 філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Харківській та Луганській областях (далі – медична частина).

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Статтею 6 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначено, що кожен громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров'я людини.

Частиною 3 статті 1 Закону України «Про попереднє ув'язнення» визначено, що тримання осіб, взятих під варту, відповідно до завдань кримінального судочинства здійснюється на принципах неухильного додержання Конституції України, вимог Загальної декларації прав людини,

інших міжнародних правових норм і стандартів поводження з ув'язненими і не може поєднуватися з навмисними діями, що завдають фізичних чи моральних страждань або принижують людську гідність.

Статтею 11 цього Закону визначено, що медичне обслуговування, а також лікувально-профілактична і протиепідемічна робота в місцях попереднього ув'язнення організовуються і проводяться відповідно до законодавства про охорону здоров'я.

Частиною 1 статті 8 Кримінально-виконавчого кодексу України серед основних прав засуджених визначено право на охорону здоров'я, гуманне ставлення до них та на повагу їх людської гідності; засуджені не повинні підлягати жорстокому, нелюдському або такому, що принижує їх гідність, поводженню.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час позапланового відвідування медичної частини 24.08.2023 виявлені факти порушення прав людини, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

Зокрема встановлено, що орієнтовний перелік закладів охорони здоров'я для надання медичної допомоги особам, узятим під варту, який визначається військовими адміністраціями та міжрегіональними управліннями з питань виконання кримінальних покарань та пробації Міністерства юстиції України, потребує оновлення. Зокрема, через відсутність у зазначеному переліку закладів, які надають медичну допомогу за напрямком фтизіатрія, урологія та педіатрія, значно ускладнюється направлення хворого на лікування до обраного закладу охорони здоров'я з орієнтовного переліку або залучення лікарів-фахівців закладу охорони здоров'я, відповідно до Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України із закладами охорони здоров'я з питань надання медичної допомоги особам,

узятим під варту, затвердженого спільними наказом Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства юстиції України від 10.02.2012 № 239/5/104 (далі – Порядок).

У порушення вимог підпункту 3 пункту 3 Розділу IX «Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України», затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 14.06.2019 № 1769/5 (далі – ПВР СІЗО) особи, які прямують транзитом, не проходять медичний огляд лікарями медичної частини, та не отримують необхідне лікування при потребі. Встановлено, що лікарі медичної частини не мають доступу до медичних карток засуджених, які прямують транзитом, через те, що вони знаходяться в особових справах у спецвідділенні установи. Як наслідок лікарі не володіють повною інформацією про стан здоров'я засуджених, які прямують транзитом, та обмежені в можливості надання належної медичної допомоги таким особам.

Також встановлено, що медична частина не забезпечена лікарськими засобами відповідно до переліку лікарських засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333, та уніфікованих клінічних протоколів, розроблених у відповідності до стандартів надання медичної допомоги, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.09.2012 № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України».

У порушення вимог пункту 1 розділу II «Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я від 01.02.2019 № 287 (далі – Стандарт) та пункту 8 глави 2 розділу X ПВР СІЗО, особи з активною формою туберкульозу перебувають в камерах, які розміщені в режимному корпусі, та в яких недотримані вимоги для ізоляції хворих на туберкульоз осіб, зокрема: двері до палати не оснащені ущільненим порогами, не забезпечена рециркуляція повітря за допомогою механічної вентиляції, не встановлені перегородки з дверима або повітряні шлюзи.

Станом на 24.08.2023 у медичній частині не організовано проведення замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ) осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів відповідно до «Порядку проведення замісної підтримувальної терапії осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2012 року № 200.

У порушення вимог Стандартів медичної допомоги при вірусному гепатиті С у дорослих, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.01.2021 № 51, пацієнти з діагнозом вірусного гепатиту С не отримують необхідного лікування, що може призвести до погіршення стану їх

здоров'я та поширення зазначеного інфекційного захворювання серед інших засуджених осіб. Під час відвідування встановлено, що протягом 2023 року підтверджено наявність захворювання у 11 осіб, які не отримали лікування.

Палати у медичній частині не відповідають вимогам пунктів 8.3.2.4 та 8.3.5.1. розділу Державних будівельних норм України для будинків і споруд закладів охорони здоров'я, зокрема у палатах відсутня достатня кількість меблів для зберігання речей (шафи для зберігання одягу пацієнтів та приліжкової тумби для особистих речей).

Також під час вивчення медичної документації встановлено, що журнал обліку фактів виявлення тілесних ушкоджень ведеться за старим зразком, зокрема, відсутній рядок про інформацію щодо повідомлення Державного бюро розслідувань про випадок тілесного ушкодження у випадках, коли ув'язнений повідомляє, що тілесні ушкодження заподіяно особами рядового та/або начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України або працівниками інших правоохоронних органів, що порушує вимоги пункту 2.11 Порядку. Зазначене може бути ознакою відсутності практики повідомлень медичними працівниками Державного бюро розслідувань у разі виявлення тілесних ушкоджень у ув'язнених осіб, які могли нанести працівники установи або працівники інших правоохоронних органів.

У порушення вимог Табеля оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техника, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 11.04.2005 № 158, у стоматологічному кабінеті відсутній дентальний рентгенологічний апарат.

Встановлено, що у порушення Правил застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади, та форм первинної облікової документації, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я від 24.03.2016 № 240, для фізичного обмеження використовуються саморобні реміні, що може призвести до травмування пацієнтів під час проведення процедури.

Медична частина не пристосована для вільного переміщення маломобільних груп населення (відсутні пандуси, поручні, підйомники, тощо), що порушує вимоги Державних будівельних норм України В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення».

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 2⁷ пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, Міністерство юстиції України забезпечує контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування

кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та узятих під варту осіб;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Міністерству юстиції України розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Харківської міської медичної частини № 27 філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Харківській та Луганській областях.

2. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності та про результати розгляду подання у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: Звіт про результати відвідування Харківської міської медичної частини № 27 філії ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Харківській та Луганській областях на 15 арк.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Морозов Руслан 050 967 9551

